

Bugetul alocat pentru POR Centru 2021-2027 este de 1,39 miliarde euro

(Interviu cu Simion Crețu, directorul general al ADR Centru)

Agenția pentru Dezvoltare Regională (ADR) Centru pregătește condițiile necesare pentru a deveni Autoritate de Management (AM), după cum ne-a spus Simion Crețu, directorul general al Agenției. Acest lucru se întâmplă după ce, anul trecut, s-a decis ca Agențiile pentru Dezvoltare Regională din țară să devină Autorități de Management pentru viitoarele Programe Operaționale Regionale (POR) în perioada 2021-2027, fiecare regiune urmând să aibă propriul său Program Operațional Regional.

ADR Centru coordonează procesul de planificare și programare a dezvoltării la nivel regional, cu accent pe investițiile în infrastructură și în domeniul urban, având, în același timp, rolul de Organism Intermediar pentru derularea fondurilor nerambursabile alocate prin Programul Operațional Regional (POR) 2014-2020 la nivelul celor șase județe ce fac parte din Regiunea Centru. POR are ca brand sintagma REGIO și este unul dintre cele șapte programe operaționale pentru

finanțare cu fonduri europene alocate din Instrumentele Structurale, care se implementează în România. Pentru celelalte programe operaționale există structuri guvernamentale, care au rolul de Autorități de Management și care au entități subordonate, pe care le coordonează în calitate de AM-uri, iar proiectele, fondurile derulate și rezultatele obținute sunt monitorizate prin acestea.

Printre altele, Simion Crețu ne-a precizat, într-un amplu interviu pe care ni l-a acordat în luna februarie: "Avem o schemă a fondurilor nerambursabile ce vor fi alocate de Uniunea Europeană României în perioada 2021-2027, precum și modul de lucru care a determinat bugetul regional. În baza acestei scheme putem estima că suma totală care ar putea fi atrasă în Regiunea Centru prin POR 2021-2027 depășește 1,2 miliarde euro. Asta în condițiile în care în perioada 2007-2013 am avut o alocare de aproape 700 milioane euro, inclusiv cu contrapartida națională, iar în exercițiul 2014-2020, alocarea regională a fost de circa 860 milioane euro".

Reporter: Cum a fost influențată activitatea Agenției de pandemia de Covid 19?

Simion Crețu: Total neprevăzută, situația declanșată de pan-

demia COVID 19, a adus cu sine, atât la nivel național, cât și regional sau local, o suită de schimbări rapide în domeniul muncii, pentru toți, inclusiv

pentru ADR Centru. A fost afectată activitatea noastră cu potențialii solicitanți de fonduri, cu beneficiarii, dar și cu cetățenii și cu partenerii noștri naționali sau internaționali. Nu putem afirma că activitatea Agenției a trecut insesizabil prin acest fenomen, dar putem afirma că ne-am adaptat rapid noilor cerințe și modalități de lucru, impuse de restricțiile stării de urgență declarate în martie 2020. ADR Centru este una din organizațiile care s-a adaptat rapid la noua situație, iar activitățile noastre generale nu au avut de suferit ci, în anumite domenii, chiar s-au îmbunătățit. Din acea perioadă - martie 2020 - activitatea de tele-muncă continuă până în prezent în cadrul Agenției.

Pandemia și noile condiții de muncă au venit cu avantaje și dezavantaje, atât pe plan profesional și instituțional, cât și în planul personal al angajaților. Acel moment de translație a muncii de birou în munca de acasă s-a suprapus cu fenomenul de la nivel național. Din fericire, la noi conversia a fost foarte scurtă, iar continuarea activității a avut loc normal. Practic, cu ajutorul procedurilor de lucru adaptate și prin păstrarea termenelor de execuție a sarcinilor, prin coordonare și eficientizare, timpii de inactivitate din anumite activități au fost înlăturați.

Privind în ansamblu, activitatea Agenției nu a suferit din cauza pandemiei, ci ne-a ajutat să

SIMION CREȚU:

"Exclusiv pe parcursul anului 2020 am semnat, împreună cu beneficiarii de fonduri, 252 de contracte de finanțare, a căror valoare totală este de peste 500 milioane lei și care au solicitat ca finanțare nerambursabilă peste 372 milioane lei".

ne eficientizăm și să vedem noile oportunități pe care le oferă digitalizarea muncii. Ne-am atins țintele majore stabilite și procesul de implementare a Programului Operațional Regional 2014-2020 a decurs conform programării.

În același timp însă, anul 2020 ne-a adus și sarcini suplimentare. Practic, anul trecut s-a decis ca Agențiile pentru Dezvoltare Regională din țară să devină Autorități de Management (AM) pentru viitoarele Programe Operaționale Regionale (POR) în perioada 2021-2027, fiecare regiune urmând să aibă propriul său Program Operațional Regional, după cum este și firesc, deoarece oportunitățile și necesitățile din fiecare regiune sunt diferite. Aceste viitoare atribuții impun demersuri ample pentru pregătirea preluării și derulării tuturor activităților subsecvențe. Vorbim de activități de elaborare a specificului tuturor priorităților de investiții, de designul viitorului Program Operațional Regional la nivelul Regiunii Centru, pliat pe prioritățile

Comisiei Europene și adaptat la nevoile regionale de finanțare. Acest proces necesită studii îndelungate, studii locale, analize și discuții cu entitățile din regiune pentru a putea elabora un document de programare cât mai complet, dar și o suită de proceduri de lucru interne specifice și negocieri ample cu Comisia Europeană.

Tot în această perioadă, am încercat să venim în sprijinul cetățenilor și prin evenimentele derulate prin Centrul Europe Direct Regiunea Centru, organizând evenimente online, pe tema antreprenoriatului, pe tema protejării și dezvoltării sustenabile a mediului și pentru copiii și profesorii din regiune, am avut competiții online, pe teme de reciclare creativă sau predare de lecții cu subiecte europene.

Reporter: Ați primit semnale din regiune că au fost abandonate/amânate/anulate proiecte europene din cauza crizei?

Simion Crețu: Toate proiectele finanțate prin Programul Operațional Regional 2014-2020, pe

care le monitorizăm în cele șase județe ale regiunii - Alba, Brașov, Covasna, Harghita, Mureș și Sibiu - au prevăzut în cererile de finanțare aferente câte un calendar de derulare a activităților din proiect și orice modificare a acestuia care duce la prelungirea perioadei de implementare trebuie să fie transmisă către ADR Centru. De aceea, putem afirma că pandemia nu a generat rezilieri de contracte de finanțare. Lucru care este în același timp foarte normal.

Pentru mediul privat, mai ales în această perioadă în care activitatea a fost redusă sau a stagnat, pe fondul crizei economice, finanțarea nerambursabilă de care au dispus a reprezentat un sprijin foarte important în depășirea situațiilor menționate, în continuarea procesului de dezvoltare, în păstrarea locurilor de muncă.

În ceea ce privește autoritățile publice locale, rezilierea unui contract de finanțare reprezintă un caz excepțional cu care, în această perioadă, nu ne-am confruntat.

Pe de altă parte, dacă vorbim de amânări sau prelungiri ale perioadelor de implementare, subliniem că au fost transmise cereri din partea beneficiarilor, ei putând solicita prelungirea termenelor în proiecte, pe baze bine justificate. Acest gen de amânări s-au acordat și înainte de pandemie și se vor acorda în continuare, la solicitările transmise de beneficiari, conform specificațiilor din Ghiduri. Este important ca toate proiectele să se finalizeze până în 31.12.2023, termenul maxim pentru implementarea POR 2014-2020.

Reporter: Câți bani din bugetul european 2021-2027 revin regiunii pe care o gestionați?

Simion Crețu: Cititorii Revistei Bursa Construcțiilor trebuie să fie familiarizați cu regulile de alocare a fondurilor europene, pentru că răspunsul la această întrebare este foarte complex. În acest moment, nu putem spune că vom avea o anumită sumă, în schimb pregătim condițiile pentru ca ADR-urile să devină AM-uri, deoarece suntem

în plin proces de negociere cu Comisia Europeană. Avem o schemă a fondurilor nerambursabile ce vor fi alocate de Uniunea Europeană României în perioada 2021-2027, precum și modul de lucru care a determinat bugetul regional. În baza acestei scheme putem estima că suma totală care ar putea fi atrasă în Regiunea Centru prin POR 2021-2027 depășește 1,2 miliarde euro. Asta, în condițiile în care în perioada 2007-2013 am avut o alocare de aproape 700 milioane euro, inclusiv cu contrapartida națională, iar în exercițiul 2014-2020 alocarea regională a fost de circa 860 milioane euro.

În cadrul bugetului pe termen lung al UE pentru 2021-2027, Comisia Europeană (CE) propune modernizarea politicii de coeziune, principala politică de investiții a UE și una dintre cele mai tangibile expresii ale solidarității. Bazându-se pe un buget de 373 miliarde euro în angaja-

mente pentru perioada 2021-2027, viitoarea politică de coeziune are, din perspectiva investițiilor, capacitatea de a contribui la reducerea decalajelor dintre țările și regiunile europene.

Având în vedere propunerile CE și negocierile purtate până în momentul de față, investițiile politicii de coeziune în perioada 2021-2027 se vor axa pe cinci obiective investiționale, după cum urmează:

- Europa mai inteligentă, prin inovare, digitalizare, transformare economică și sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii;
- Europa mai verde, fără emisii de carbon, prin punerea în aplicare a Acordului de la Paris și investiții în tranziția energetică, energia din surse regenerabile și combaterea schimbărilor climatice;
- Europa mai conectată, cu rețele strategice de transport și digitale;
- Europa mai socială, prin

realizarea pilonului european al drepturilor sociale și sprijinirea calității locurilor de muncă, a învățământului, a competențelor, a incluziunii sociale și a accesului egal la sistemul de sănătate;

● Europa mai apropiată de cetățenii săi, prin sprijinirea strategiilor de dezvoltare conduse la nivel local și a dezvoltării urbane durabile în UE.

Alocarea totală de fonduri propusă de CE pentru România pentru perioada 2021-2027, în prețuri curente, este de 31,35 miliarde euro (propunere transmisă de CE la începutul lunii noiembrie 2020), din care:

- 17,437 miliarde euro din Fondul European de Dezvoltare Regională, inclusiv facilitatea Interreg;
- 2,14 miliarde euro din Fondul European de Tranziție Justă
- 3,54 miliarde euro din Fondul de Coeziune
- 8,24 miliarde euro din

Fondul Social European FSE+

De asemenea, pentru perioada de programare 2021-2027, propunerile CE au adus o serie de măsuri de simplificare în implementarea fondurilor structurale, dar și măsuri care pentru România ar putea determina piedici în accesarea fondurilor, cum ar fi: revenirea la regula N+2 în ce privește decommiterea fondurilor, iar TVA-ul devine neeligibil, cu excepția investițiilor sub 5 milioane euro.

În baza propunerilor CE, Guvernul României a aprobat o serie de Memorandumuri care să sprijine procesul de programare pentru perioada 2021-2027. Astfel, la începutul lunii septembrie 2018, a fost adoptat Memorandumul privind pregătirea documentelor naționale de programare a finanțărilor din fonduri europene post-2020, iar în luna decembrie 2018 au fost adoptate alte 4 Memorandumuri încheiate între Guvern și ministerele de resort privind imple-

Modelare3D, noi garaje RAT-Brașov

mentarea planurilor de acțiune pentru îndeplinirea condițiilor favorizante. Tot din perspectiva îndeplinirii condițiilor favorizante de către România, Ministerul Fondurilor Europene a creat un Grup de lucru interinstituțional care să monitorizeze stadiul îndeplinirii acestor condiții.

Ministerul Fondurilor Europene coordonează procesul de negociere cu CE pentru perioada de programare 2021-2027 privind Politica de coeziune și este responsabil de elaborarea Acordului de Parteneriat. Începând cu 2019, au fost demarate negocierile informale cu CE privind pregătirea documentelor de programare ale României pentru perioada 2021-2027. Astfel, în cursul anului 2019 au avut loc cinci runde de negocieri informale având ca subiect arhitectura propusă privind programele operaționale pentru perioada 2021-2027, precum și nevoile de finanțare ale României, iar în cursul anului 2020 au mai avut loc două runde de negociere cu CE, în această perioadă derulându-se cea de a treia rundă de negociere.

La sfârșitul lunii februarie 2020, Guvernul României a adoptat Memorandumul cu tema "Programele operaționale/naționale și arhitectura instituțională de gestionare a fondurilor europene aferente Politicii

de Coeziune 2021-2027", document completat ulterior cu serie de acte normative care au stabilit arhitectura pentru implementarea fondurilor europene în perioada 2021-2027, printre acestea numărându-se și HG 936/05.11.2020, privind aprobarea cadrului general necesar în vederea implicării autorităților și instituțiilor din România în procesul de programare și negociere a fondurilor externe nerambursabile aferente perioadei de programare 2021-2027 și a cadrului instituțional de coordonare, gestionare și control al acestor fonduri.

Astfel, sunt propuse nouă programe operaționale gestionate la nivel național și opt programe operaționale regionale care vor fi gestionate la nivelul regiunilor de dezvoltare, după cum urmează:

1. Programul Operațional Dezvoltare Durabilă (PODD)
2. Programul Operațional Transport (POT)
3. Programul Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare (POCIDIF)
4. Programul Operațional Sănătate (POS)
5. Programul Operațional Educație și Ocupare (POEO)
6. Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială (POIDS)
7. Programul Operațional Asistență Tehnică (POAT)
8. Programul Operațional Tranziție Justă (POTJ)
9. Programul Operațional de Cooperare Teritorială Europeană (POCTE)
10. Programele Operaționale Regionale - implementate la nivel de regiune (8 POR).

7. Programul Operațional Asistență Tehnică (POAT)

8. Programul Operațional Tranziție Justă (POTJ)

9. Programul Operațional de Cooperare Teritorială Europeană (POCTE)

10. Programele Operaționale Regionale - implementate la nivel de regiune (8 POR).

Programele Operaționale Regionale vor avea ca Autorități de Management Agențiile pentru Dezvoltare Regională, aflate în coordonarea operațională a Ministerului Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației. Pentru toate programele operaționale funcția contabilă și atribuțiile financiare orizontale ce derivă din relația cu Comisia Europeană sunt îndeplinite de Autoritatea de Certificare și Plată de la nivelul Ministerului Finanțelor Publice. În acest sens a fost adoptată OUG 122/29.07.2020 privind unele măsuri pentru asigurarea eficientizării procesului decizional al fondurilor externe nerambursabile destinate dezvoltării regionale în România.

Investițiile în dezvoltare regională se vor axa mai ales pe primele două obiective ale CE. Acestor priorități li se vor aloca între 55% și 75% din resursele FEDR și ale Fondului de coeziune, în funcție de prosperitatea relativă a statelor membre. Astfel, pentru România, în special pentru

regiunile mai puțin dezvoltate, minim 25% din resursele FEDR de la nivel național vor fi alocate pentru Obiectivul de Politică 1 - O Europă mai inteligentă și minim 30% din resursele FEDR și FC pentru Obiectivul de Politică 2 - O Europă mai verde. De asemenea, dimensiunea urbană a politicii de coeziune are o importanță semnificativă fiindu-i alocat un minim de 6% din FEDR pentru dezvoltare urbană durabilă și printr-un nou program de colaborare în rețea și de consolidare a capacităților dedicat autorităților urbane, sub denumirea Inițiativa Urbană Europeană.

Având în vedere desemnarea ADR-urilor ca Autorități de Management pentru Programele Operaționale Regionale, ținând cont de Memorandumul adoptat de Guvernul României privind arhitectura programelor operaționale pentru perioada de programare 2021-2027, ADR Centru a demarat procesul de elaborare a POR 2021-2027 pentru Regiunea Centru.

Astfel, plecând de la propunerea MFE de structură a POR-urilor regionale, de la tipurile de investiții eligibile a fi incluse la finanțare prin FEDR cuprinse în propunerile de Regulamente ale CE pentru perioada 2021-2027 și de la nevoile existente la nivel regional și dezbaterile din cadrul grupurilor de lucru regiunea-

le, s-a făcut o propunere de structură POR 2021-2027 pentru Regiunea Centru, aceasta fiind transmisă spre consultare și partenerilor regionali. Rezultatul acestei consultări s-a concretizat în primirea observațiilor și propunerilor de la entități regionale, acestea fiind analizate și integrate în documentul de programare.

În perioada mai-iunie 2020, echipa ADR Centru a elaborat versiunea "0" a POR 2021-2027 pentru Regiunea Centru, pe structura de program inclusă în propunerile CE de Regulamente europene. În acest sens, au avut loc o serie de consultări cu partenerii de la nivel național - MFE și MDLPA, cu reprezentanții CE, fiind transmisă către aceste instituții propunerea de Program pentru Regiunea Centru și au fost analizate observațiile pe

marginea acestui document, despre cum trebuie incluse informațiile în cadrul Programului, cum pot fi stabiliți indicatorii și acțiunile propuse, tipurile de finanțări eligibile/neeligibile, modul de corelare cu politicile naționale și cu celelalte programe operaționale propuse. În același timp, pentru a susține la nivelul Programului diferite tipuri de intervenții, s-au solicitat partenerilor regionali o serie de date care să fundamenteze nevoile și intervențiile propuse - pe partea de eficiență energetică și mediu, pe infrastructură de transport și dezvoltare urbană.

La începutul verii anului trecut s-au primit observații și propuneri de la CE și ministere, acestea fiind analizate în cadrul videoconferințelor cu reprezentanții instituțiilor menționate. Până în data de 10 iulie 2020, partenerii

regionali au transmis propuneri care, în limita posibilităților, au fost incluse în următoarea variantă a Programului Operațional Regional.

În perioada august - septembrie 2020, ADR Centru a consolidat propunerea de program, fiind preluate observațiile transmise atât din țară, cât și de către Directoratul General (DG) Regio din cadrul Comisiei Europene, versiunea "1" a POR 2021-2027 pentru Regiunea Centru, care include indicatorii și detaliază intervențiile propuse, fiind transmisă din nou partenerilor regionali pentru consultare și, de asemenea, către MFE și DG Regio, la începutul lunii octombrie 2020.

Viziunea POR 2021-2027 prevede ca Regiunea Centru să devină o regiune mai curată, atractivă pentru locuitorii săi și

turiști, cu o economie competitivă bazată pe cunoaștere și inovare în care grija pentru mediu și utilizarea rațională și durabilă a resurselor să fie scopul fiecărui cetățean.

Acesta cuprinde intervenții pe toate cele cinci obiective de politică ale UE și este format din șapte axe prioritare:

1. O regiune competitivă prin inovare, digitalizare și întreprinderi dinamice;
2. O regiune digitală;
3. O regiune cu comunități prietenoase cu mediul;
4. O regiune accesibilă;
5. O regiune educată;
6. O regiune atractivă;
7. Asistență tehnică.

Bugetul alocat pentru POR Centru 2021-2027 este de 1,39 miliarde euro, din care 1,181 miliarde euro sunt alocați din FEDR.

Modelare Proiect Școala Ferdinand, Sibiu

FATADA LATERALA DREAPTA - propunere. Scara 1:100

Reporter: Care este gradul de absorbție, la nivel regional, a fondurilor alocate din bugetul precedent?

Simion Crețu: La nivelul Reuniunii Centru, am încheiat anul 2020 cu un grad de absorbție al POR 2014-2020, conform țințelor stabilite, respectiv de 30%. Trebuie subliniat că toate proiectele depuse pentru obținerea de finanțare prin Programul Operațional Regional 2014-2020 au o valoare totală cumulată de peste 3,5 miliarde euro, din care 2,66 miliarde euro sunt fonduri europene nerambursabile solicitate pentru realizarea de noi construcții, lucrări de modernizare sau extindere a construcțiilor existente, investiții în sisteme inteligente de iluminat public, reabilitare termică a clădirilor, crearea de piste de biciclete și parcuri, restaurare obiective turistice, dezvoltare de afaceri și achiziția de echipamente. După evaluarea cererilor de finanțare depuse, până în prezent, peste 920 de contracte de finanțare au fost semnate, cu o valoare totală a bugetului alocat pentru investiții de peste 1,6 miliarde euro, din care mai mult de 1,16 miliarde euro reprezintă fondurile nerambursabile solicitate din Pro-

gramul Operațional Regional. Alte 94 de cereri de finanțare, având o valoare de peste 100 milioane euro, sunt în fază pre-contractuală, urmând să fie foarte curând aprobate pentru finanțare de către Autoritatea de Management a Programului Operațional Regional din cadrul MDLPA.

Pentru evaluarea gradului de absorbție trebuie luat în considerare faptul că POR 2014-2020 a fost aprobat relativ târziu la nivel european și lansat doar în anul 2016 la nivel național și regional. În același timp, pe parcursul anilor au fost lansate și relansate apeluri, structura programului s-a modificat succesiv, prin diversificarea axelor de finanțare de la 12, câte erau inițial la 15, câte sunt în prezent. Avem încă domenii de finanțare deschise depunerii de proiecte și subliniem că, în noiembrie 2020, mediul privat a depus 237 de cereri de finanțare a căror valoare a depășit cu 3200% valoarea disponibilă. Prin aceste date vrem să atragem atenția asupra ideii că proiectele finanțate prin POR 2014-2020 mai au la dispoziție încă trei ani pentru finalizarea implementării contractelor.

Mediul de afaceri reprezintă

categoria de beneficiari cu cea mai mare și mai bună dinamică în implementare. În ceea ce privește autoritățile publice locale, implementarea proiectelor europene implică derularea unor proceduri complexe de achiziții, unde apar contestații, sau reluări dacă nu se prezintă nimeni, un proces destul de dificil, astfel că abia după semnarea contractelor de execuție pot trece la lucrările efective de modernizare, reabilitare, respectiv plăți și rambursare bani cheltuiți. De aceea, ținând cont că în perioada 2017-2020 s-au lansat multe cereri de depuneri proiecte pe POR, iar primele contracte de finanțare s-au semnat în luna aprilie 2017, în cei trei ani de implementare a contractelor POR 2014-2020, gradul de absorbție regional atins este unul realist, iar în acest an, 2021, o să încercăm să dublăm acest procent. Prin toate proiectele contractate, credem că vom ajunge la o sumă de aproape un miliard de euro atrasă în regiune, până la finalul anului 2023.

Reporter: Ce proiecte au fost depuse/aprobate pentru exercițiul 2021-2027?

Simion Crețu: Într-unul dintre răspunsurile noastre precedente am precizat pașii efectuați până în prezent în pregătirea perioadei de programare 2021-2027, respectiv în pregătirea POR 2021-2027 în cazul nostru. Ținând cont că acum pre-

gătim noul program, este evident că exercițiul 2021-2027 încă nu a fost demarat. De fapt, POR 2021-2027 nu a fost lansat, deci nu pot exista proiecte depuse sau aprobate pentru viitorul program.

Referitor la intențiile de finanțare pentru perioada 2021-2027, am consultat potențialii solicitanți din mediul public și le-am solicitat fișe de proiecte pe care intenționează să le depună spre finanțare pe viitorul program. Aceste fișe ne-au ajutat pentru a genera o imagine a domeniilor de finanțare pe care ei le consideră majore ca importanță, precum și o estimare a unui buget pentru 2021-2027. Concret, până în acest moment s-au strâns peste 800 de potențiale propuneri de proiecte, doar la nivelul administrației publice locale, fișe a căror valoare totală depășește 5,5 miliarde euro, adică de peste 5 ori mai mult decât ar putea fi alocarea regională pentru viitoarea perioadă. La acestea se vor adăuga cereri de finanțare care nu au fost prevăzute pe fișe, care vor apărea după lansarea efectivă a Programului și, bineînțeles, foarte multe proiecte ale mediului privat. Este evident faptul că nu le vom putea finanța pe toate, de aceea suntem preocupați de toate detaliile noului program, pentru a avea o rată de succes cât mai mare peste 7-8 ani.

Așa cum am menționat, ADR

"În cadrul POR, proiectele «smart» apar ca soluții aplicate în domeniul dezvoltării urbane, respectiv orașe «mai inclusive», care creează oportunități egale pentru toți".

Centru este, în momentul redacției interviului (februarie 2021), la versiunea 1 a POR 2021-2027. După finalizarea negocierilor cu Comisia Europeană va fi redactată o formă finală a POR 2021-2027 la nivel regional, pentru toate regiunile țării, de către toate ADR-urile. Pentru a reuși să elaborăm o formă cât mai bună și adaptată nevoilor regionale, CE ne sprijină prin programe de asistență tehnică, prin discuții și întâlniri online Ministerul Fondurilor Europene, precum și cu alte regiuni europene care deja au experiență în rolul de Autorități de Management.

Programul Operațional Regional 2021-2027 pentru Regiunea Centru este un document strategic de programare care acoperă domeniile specializare inteligentă și inovare, IMM-uri, digitalizare, eficiență energetică, dezvoltare urbană, mobilitate și conectivitate, biodiversitate, infrastructura educațională, turism și cultură/patrimoniu cultural. Luând în considerare nevoi-

le naționale, regionale și locale, obiectivele specifice selectate și acțiunile, respectiv tipurile de proiecte susțin Strategia programului pentru dezvoltarea durabilă și echilibrată a regiunii. Proiectele finanțate au potențialul de a contribui la îmbunătățirea infrastructurii verzi, prin adoptarea unor soluții care să permită reducerea amprentei ecologice a componentei antropice. Adoptarea unor soluții compatibile cu principiile infrastructurii verzi contribuie, totodată, la îmbunătățirea condițiilor de viață ale comunităților locale, prin asigurarea menținerii condițiilor ecologice optime.

Programul Operațional Regional pentru Regiunea Centru 2021-2027, care face obiectul negocierii cu Comisia Europeană, va fi implementat în conformitate cu prevederile cadrului strategic comun european 2021-2027 și ale Regulamentelor europene aferente. Deși POR 2021-2027 nu prezintă conexiune cu alt program operațional pe același sector (nu există su-

bordonare ierarhică), pot fi însă identificate legături orizontale și sinergii cu programe operaționale ale altor sectoare la același nivel - PODD, POT, POCID, POCU, POS.

Conform Regulamentului privind Prevederile Comune, Comisia Europeană evaluează programul și conformitatea acestuia cu regulamentul și cu regulamentele specifice fondului, precum și coerența acestuia cu Acordul de Parteneriat sau cu setul de informații relevante menționate la în Regulament. În evaluarea sa, Comisia va ține seama, în special, de modul în care au fost adresate recomandările relevante pentru fiecare țară și poate face observații în termen de trei luni de la data depunerii programului de către statul membru. Statul membru, respectiv Regiunea, revizuieste programul ținând cont de ob-

servațiile făcute de Comisie, urmând să re-depună o nouă versiune la CE. Comisia va adopta o decizie prin intermediul unui act de punere în aplicare, care aprobă programul în cel mult șase luni de la data depunerii finale a respectivului program de către statul membru.

"Prin toate proiectele contractate, credem că vom ajunge la o sumă de aproape un miliard de euro atrasă în regiune, până la finalul anului 2023".

În același timp, ADR Centru a început și elaborarea Cadrului de performanță al Programului, document obligatoriu de realizat, precum și la cel privind abordarea dezvoltării urbane, concomitent cu demararea procesului de pregătire a ghidurilor solicitantului pentru apelurile de proiecte propuse. În paralel cu procesul de elaborare al POR 2021-2027, echipa ADR Centru se concentrează și pe elaborarea documentelor necesare pentru evaluarea strategică de mediu (SEA) a Programului care

Campus UMF Târgu Mureș

este un pas necesar înainte de transmiterea oficială a acestuia la CE. În acest sens, a fost transmisă versiunea 1 a POR Centru 2021-2027, precum și Memoriul de prezentare la APM Alba, Agenția desemnată de Ministerul Mediului pentru derularea acestei proceduri pentru POR Centru. De asemenea, s-a lansat și achiziția pentru consultantul care să elaboreze Raportul de mediu necesar pentru SEA.

Reporter: Ce proiecte de tip smart se află în aprobare/derulare?

Simion Crețu: În cadrul POR, proiectele "smart" apar ca soluții aplicate în domeniul dezvoltării urbane, respectiv orașe "mai inclusive", care creează oportunități egale pentru toți. Principiul "smart și tehnologizat" înseamnă o urbe mai educată, mai sănătoasă, mai puțin costisitoare, mai implicată în tot ceea ce înseamnă procesul de administrație publică, cu mai multe oportunități pentru mediul de afaceri și cetățean, beneficii care se traduc prin îmbunătățirea calității vieții - o interacțiune mai ușoară și prietenoasă a oamenilor cu orașul, cu mediul, cu semenii și orientarea către un viitor susținut de tehnologii inteligente integrate, nu în ultimul rând mai adaptat tehnologiilor

digitale.

Atât autoritățile publice locale, cât și mediul privat utilizează tehnologii inteligente integrate în procesele de dezvoltare. De aceea, putem afirma că toate proiectele au o componentă "smart", deoarece prin proiectele finanțate prin POR 2014-2020 se solicită fonduri pentru soluții tehnologice de ultimă oră, se implementează proceduri de producție sau de modernizare cu echipamente de ultimă generație, prin care se urmărește îmbunătățirea rezultatelor atinse în fiecare proces în parte. În esență, conceptul de "smart" presupune un proces continuu de dezvoltare, re tehnologizare, adaptare la noutățile tehnologice ce afectează mai puțin mediul, ce vizează confortul angajatului și cetățeanului, ce maximizează calitățile unui serviciu și care se desfășoară pentru cetățean și împreună cu acesta.

Din punctul de vedere al procesului de dezvoltare regională, "Smart" reprezintă un proces de dezvoltare conceptuală, pe baza Strategiilor de Specializare Inteligentă. Regiunea Centru are de peste 5 ani propria sa Strategie de Specializare Inteligentă, care în prezent este în curs de actualizare și pe care o îmbunătățim continuu. În baza acestui docu-

ment, publicat pe paginile noastre de Internet, vor fi finanțate proiectele care vor include o cât mai mare componentă de inovare, atât pentru mediul public, cât și pentru dezvoltarea firmelor din Regiune.

După cum știți deja, conceptul referitor la "Smart City" reprezintă un mixt de soluții și tehnologii bazate pe IT&C care, aplicate la nivel local și regional, pot transforma comunități în orașe inteligente, cu acces liber la produse și servicii de calitate, cu sisteme de sănătate și educație moderne și cu administrații publice transparente, care guvernează pentru cetățean și împreună cu acesta. Proiecte exclusiv cu soluții de tip pionierat nu se regăsesc în acest moment nici în lista de proiecte eligibile pentru finanțare, nici în propunerile avansate de societatea civilă ca fiind prioritare pentru un nivel de trai mai bun și o comunitate concentrată doar pe tehnologii inteligente.

Astfel, la nivel regional nu avem finanțate proiecte exclusiv de tip "smart", dar avem sute de proiecte care au și componente "smart". Acest lucru este logic și natural, dacă luăm în considerare nevoile localităților - indiferent dacă sunt de tip urban sau rural și indiferent de in-

frastructura pe care o dețin. Trebuie să depășim situația în care instituții, organizații, firme funcționează cu echipamente și soluții tehnologice din categoria "uzate moral" și să trecem spre tehnologii moderne, care se pot "upgrada" rapid la nivel "smart".

De aceea, în rândul proiectelor cu componente "smart" integrate menționăm proiectele cu o amploare financiară mai mare, ce vizează dezvoltarea urbană incluzând soluțiile de iluminat inteligent, soluțiile de transport public ecologic, sistemele automate de închiriat biciclete sau proiectele privind eficientizarea energetică a clădirilor publice folosind energia fotovoltaică. Tot în această categorie, dar cu bugete mai mici se pot încadra și proiectele de modernizare a echipamentelor ambulatoriilor de spitale din Regiune, proiectele din mediul privat care au adoptat soluții de eficientizare a producției, prin echipamente tehnologice de ultimă generație sau infrastructura de educație școlară sau universitară regională care în toate proiectele prevăd achiziția de echipamente noi, moderne.

Reporter: Care este valoarea fondurilor UE atrase în 2020?

Simion Crețu: Exclusiv pe parcursul anului 2020 am semnat,

împreună cu beneficiarii de fonduri, 252 de contracte de finanțare, a căror valoare totală este de peste 500 milioane lei și care au solicitat ca finanțare nerambursabilă peste 372 milioane lei. Astfel, avem în implementare un număr de 981 de proiecte contractate, ce au o valoare totală de aproape 1,5 miliarde euro, din care suma de 1.216.560.163,02 euro reprezintă valoarea finanțării nerambursabile solicitată de beneficiari.

Reporter: Care sunt proiectele prioritare?

Simion Crețu: Prioritare sunt considerate toate proiectele, din punct de vedere al implementării. Însă, proiectele cu un buget mult mai mare au un impact consistent la nivel regional, cu efecte atât în mediul economic, cât și în viața cetățenilor. Acestea sunt proiectele de reabilitare a drumurilor județene și inter-județene, finanțate prin Axa 6, sau dezvoltarea municipiilor reședință de județ, realizată prin proiectele contractate prin Axa 4. Dacă vorbim de eco-

nomii aduse la bugetul local și al instituțiilor publice locale prin proiecte de creștere a eficienței energetice la spitale, școli și alte clădiri publice, la blocurile de locuințe, dar și despre îmbunătățirea iluminatului public, atunci ne referim la finanțări prin Axa 3. O altă axă importantă pe care, de asemenea, se vor realiza multe obiective relevante pentru comunitate este Axa 13, care finanțează proiectele de dezvoltare durabilă, vitale pentru orașele mai mici din fiecare județ.

Cu excepția mediului privat, ale căror proiecte au o perioadă de implementare relativ scurtă, celelalte proiecte derulate de către autoritățile publice sunt în plină desfășurare și implementare. Astfel, pentru mediul de afaceri cererile de finanțare depuse pe primele apeluri de proiecte sunt deja transpuse în investiții, care au generat peste 3000 de noi locuri de muncă. Pe cel de-al doilea apel pentru microîntreprinderi, suntem în plin proces de contractare, iar pen-

tru celelalte firme ce au solicitat o finanțare între 1 - 5 milioane euro, preconizăm începerea contractării până la jumătatea acestui an. Privind în ansamblu, mai mult de 80% din proiectele depuse și care sunt eligibile sunt contractate spre finanțare din POR 2014-2020, a cărei implementare continuă până în decembrie 2023.

Concret, putem vorbi de finalizarea investițiilor pentru modernizarea a mai mult de 420 km de drumuri județene, prin 17 proiecte a căror valoare totală este de peste 1.213 milioane lei, depuse de consiliile județene din regiune. În plus, 58 de proiecte semnate de către primării și consilii județene au atras 290 milioane de lei pentru proiecte de reabilitare termică a clădirilor de spitale, școli și alte edificii publice, iar câteva mii de apartamente din zeci de blocuri vor fi reabilitate energetic, în cadrul a 17 proiecte în valoare totală de peste 136 milioane lei. La acestea se adaugă un număr de 32 de obiective de patrimoniu turistic cultural, respectiv cetăți, biserici, muzee ce utilizează 206 milioane lei pentru reabilitare și reintroducere în circuitele turistice.

Edilii din municipiile și orașele

regiunii au pregătit și derulează proiecte REGIO contractate pentru creșterea calității vieții cetățenilor, îmbunătățirea mobilității persoanelor, bunurilor și serviciilor, creșterea calității iluminatului public și reconversia spațiilor publice neutilizate. Este vorba de 80 proiecte care solicită mai mult de 1,6 miliarde lei din fonduri nerambursabile, iar la acestea se adaugă încă 110 proiecte ale administrației publice locale pentru mediul social, adică tot ce înseamnă educație, sistem medical și sprijin pentru persoane defavorizate, unde resursele europene atrase depășesc 700 milioane lei. Nu în ultimul rând, trebuie amintite proiectele contractate care solicită peste 80 milioane lei pentru dezvoltarea mediului universitar și cele 7 proiecte semnate cu autoritățile locale pentru dezvoltarea stațiunilor turistice din Regiune, ce beneficiază de sume nerambursabile de aproximativ 84 milioane lei.

Reporter: Cum vedeți derularea proiectelor din fonduri europene din regiune în următoarea perioadă, în contextul în care urmează o nouă criză economică?

Simion Crețu: Dacă decidenții nu au reușit să se adapteze și să învețe din problemele generate

"58 de proiecte semnate de către primării și consilii județene au atras 290 milioane de lei pentru proiecte de reabilitare termică a clădirilor de spitale, școli și alte edificii publice".

În cursul anului trecut, ale căror efecte încă vor afecta viața social-economică, ar putea urma o perioadă grea, atât pentru autoritățile publice, cât și pentru mediul privat. Modul în care se vor gestiona proiectele și bugetele locale sunt esențiale în următorii ani pentru autorități, care vor fi și mai mult în vizorul populației, iar sectorul privat este conștient că fondurile europene reprezintă un real "colac de salvare". De la nivel național se iau măsuri pentru a putea contracara efectele negative ale pandemiei, pentru a putea sprijini atât mediul public, cât și cel privat.

O singură mențiune aș face aici: este posibil ca multitudinea liniilor sau programelor de finanțare propuse a fi lansate pentru redresarea mediului economic și reziliența mediului public, să fi dus la o tergiversare a finalizării documentațiilor necesare și depunerea sau contractarea de proiecte. Fiecare program de finanțare are nevoie de proceduri de lucru, de ghiduri, care încearcă să anticipeze situațiile ce ar putea să apară. Astfel, fiecare program trebuie să fie elaborat în așa fel încât fondurile să ajungă în direcția dorită de către autorități.

Cuvintele "cumpătare" și "eficientizarea cheltuielilor" sunt sigur cele mai importante pentru această perioadă - 2021 - 2023, iar modul în care se vor aplica va decide viitorul celor ce le gestionează. Cred că fiecare dintre noi ar trebui să conștientizăm că, în situații de criză, se iau măsuri de criză, se elimină cheltuielile inutile, se limitează cheltuielile mai puțin urgente, ca să poată fi acoperite cheltuielile necesare. Poate că același principiu aplicat într-o familie chibzuită ar trebui să se aplice și în instituții sau organizații.

Ca aspecte pozitive însă, pot să menționez faptul că, prin POR 2014-2020, în aproape toate proiectele autorităților publice locale se vor derula în acest an achizițiile necesare pentru implementarea proiectelor. În același timp, este clar că valoarea fondurilor europene alocate dezvoltării în viitoarea perioadă de finanțare nerambursabilă va crește. De asemenea, se așteaptă lansarea PNRR, un program prin care mediul public și privat vor beneficia de resurse pentru realizarea acelor proiecte care au deja un anumit grad de maturitate, adică pentru cele care au întocmit o mare parte din

"Prin POR 2014-2020, în aproape toate proiectele autorităților publice locale se vor derula în acest an achizițiile necesare pentru implementarea proiectelor. În același timp, este clar că valoarea fondurilor europene alocate dezvoltării în viitoarea perioadă de finanțare nerambursabilă va crește".

documentațiile necesare pentru implementare.

Însă, toți potențialii solicitanți știu că obținerea de finanțare nerambursabilă reprezintă ceea ce se numește "o gură de oxigen", oferindu-le posibilitatea de a munci în continuare și de a beneficia de resurse pentru dezvoltare. De aceea, credem că proiectele cu fonduri europene vor reprezenta coloana vertebrală a investițiilor realizate în România, concurența pentru atragerea lor urmând să fie foarte acerbă. Activitățile prevăzute în proiectele contractate se vor derula conform calendarelor, pentru că, din 2007 încoace, tot mai multă lume este conștientă de importanța finalizării corecte, conform și la timp a proiectelor europene, inclusiv pentru evitarea unor penalizări sau rambursări

a fondurilor primite.

Reporter: Ce planuri are Agenția pe termen scurt, mediu și lung?

Simion Crețu: În acest moment, ne concentrăm pe implementarea în bune condiții a Programului Operațional Regional 2014-2020 și, ulterior, pe asigurarea închiderii acestuia. Foarte importantă pentru noi este, în același timp, pregătirea perioadei 2021-2027, definitivarea formatului Programului Operațional Regional 2021-2027 și a documentelor sale conexe. În acest an vom obține aprobarea viitorului POR, inclusiv bugetul alocat pentru următorii șapte ani. De aceea, ne pregătim pentru implementarea acestuia, coroborat cu cerințele din regulamentul comun european. Iar aici trebuie să menționez că regula de dezangajare se schim-

bă, adică nu vom avea trei ani, ca până acum, ci vom dispune de maxim doi ani să consumăm fondurile pe care le vom gestiona, altfel le vom pierde.

Dezvoltarea instituțională a ADR Centru va continua și în anii următori, prin procesele de planificare și programare la nivel regional. Ne vom consolida capacitatea de elaborare, implementare și monitorizare a proiectelor, inclusiv a activităților de informare și comunicare, fapt ce va avea implicații în creșterea capacității de absorbție a beneficiarilor de fonduri europene. În acest fel, vom valorifica atuurile de care dispune Regiunea Centru, vom deveni mai competitivi și se vor putea reduce disparitățile regionale. Ne preocupăm în cel mai înalt grad și conștientizarea impactului socio-economic favorabil al fondurilor europene în dezvoltarea regională și locală.

Agenția pentru Dezvoltare Regională Centru rămâne fidelă și consecventă în misiunea sa și anume ca, prin activitățile derulate, să valorifice oportunitățile

de dezvoltare inteligentă, să susțină și să contribuie la îmbunătățirea nivelului de trai și de informare a cetățenilor. Pentru a ne atinge aceste obiective, vom continua activitatea de implementare transparentă și echidistantă a fondurilor publice atrase prin Programul Operațional Regional în cele șase județe ale Regiunii Centru. Vom susține, vom participa și ne vom implica în evenimentele și proiectele locale, regionale, naționale și internaționale care promovează imaginea regiunii, care susțin egalitatea de șanse a cetățenilor, informarea lor în ceea ce privește oportunitățile și drepturile pe care le au, în dezvoltarea unui mediu de afaceri competitiv, în atragerea unor noi investitori și în dezvoltarea regiunii. Discutăm direct sau furnizăm informații telefonic sau electronic, organizăm evenimente sau susținem evenimentele organizate de către alte entități, pentru cei ce doresc să afle mai multe despre fondurile nerambursabile existente la nivelul regiunii, prin care se pot

dezvolta sau pe care le-au atras deja autoritățile publice locale, pentru a crește calitatea vieții în unitățile administrativ-teritoriale pe care le coordonează.

Susținem nevoia de a se dezvolta infrastructura rutieră și feroviară, turismul și valorificarea optimă a resurselor naturale ale Regiunii Centru, pentru a putea îmbunătăți nivelul de trai al cetățenilor, pentru a atrage noi investiții, pentru a crește gradul de valorificare a resurselor investitorilor locali și străini din regiune. Pentru mediul privat nu oferim doar finanțările derulate prin POR, care generează noi locuri de muncă, dar și servicii de identificare a unor parteneri internaționali de afaceri, cu care să colaboreze. Considerăm că este foarte importantă dezvoltarea competitivității regionale, în strânsă legătură cu îmbunătățirea infrastructurii de transport și a conectivității Regiunii cu întreaga Europă. Susținem tinerii, elevii, studenții și șomerii prin activități practice, evenimente de informare, proiecte educaționale, care să-i motiveze în

orientarea profesională, în dezvoltarea personală, în implicarea lor în viața publică și în dezvoltarea comunității.

După cum spuneam, Agenția pentru Dezvoltare Regională Centru a fost, este și va continua să fie dedicată misiunii sale de a depune toate eforturile, prin fiecare membru al echipei și prin acțiunile în care ne implicăm, pentru a-și îndeplini atribuțiile ce au rolul de a contribui la dezvoltarea durabilă și echitabilă a Regiunii Centru pentru o creștere competitivă, pentru înlăturarea disparităților și dezechilibrelor dintre zonele regiunii, în folosul celor tuturor celor peste două milioane de locuitori, precum și pentru a face parte din regiunile etalon ale Uniunii Europene.

Reporter: Vă mulțumesc!

